

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	— — — — —	3 frt — kr.
Félévre	— — — — —	1 frt 50 kr.
Negyedévre	— — — — —	— frt 75 kr.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre	— — — — —	2 frt.

Felelős szerkesztő:
BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:
A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők. (Deák-tér 29. sz.)
Hirdetések jutányos árban vétetnek fel.

A lap megjelenik minden szereddán.

Sz. István király ünnepén.

(S.) Nagy ünnepet ül holnap a magyar nemzet, megünnepeli születés napját, mert annak emlékét ünnepeli, aki ujja szülte a magyart.

Ott, az ezredéves multban, a daliás hősök harezi zajában egy magyar hős alakja ragyog. Fején királyi korona, kezében szent kereszt, arczán a dics fényugára, szemében egy apostol lángra gyújtó tüze. . . Nagy szóra nyílnak meg ajkai, a teremtő „Legyen!” szavára. És ez éltető szóra Kárpátoktól Adriáig a nagy nemzeti testben új élet eserdegez. Oszlik már a boru, mely a pogányság sötét éjjelét takarta, megpihen hüvelyében a kard, s egy büszke nemzet, mely pusztítva rabolva dulta a népek nyugalma, gulába rakja a fegyvert, s részt vesz a művelt népek versenyében.

Egyet fordul sarkán a nemzeti történet, fényleni kezdenek a lapok a nemzeti nagyságtól, a harezi dicsőségtől, a béke munkáitól. A zugó áradat, mely gátra nem talált útjában, megtalálta medrét, — a büszke oroszán, mely megrázva sörényét, egy mozdulatával összetiporta elle-

nét, lesütötte szemét s meghódolt a kereszt igéző hatalma előtt.

Sz. István nemesak vallási, de nemzeti és politikai szempontból is a legkimagaslóbb alakja a magyar történetnek; mert a nemzet neki köszönheti polgárosultságát, ipara kezdetét, felvételét a többi művelt nemzetek sorába s ez által állandósítását a népek nagy családjában.

A kereszténység felvétele nélkül bizonyára nem ülnénk meg fenállásunk ezeréves ünnepét.

A kereszténység felvétele nélkül nem hallatnánk szavunk az európai művelt népek concertjében.

Enyészet, pusztulás, tespedés van mindenütt, ahol a kereszt hiányzik, élet, állanóság, erő, ahol uralkodik.

Hol van az a Róma, mely a világot uralta, hol Carthago? Hol Atila s bátor hunjai? Hol Genserich s vandal pusztító serege? Elvesztek, sirba hanyatlottak, mert nem bírták az élet feltételét.

Népeket láttunk a földkerekségen, melyek kora átnyulik az ember bölcséjéig, népeket, melyeknek hazája dusan el van látva a természet ajándékaival, népeket, melyek szárával nem versenyezhet a vén

Európa, népeket, melyek gazdagok a természetes észben, kitarók a munkában, bátrak a harcmezőn. Ott van az erő, ott van a képesség, ott a szellemi és anyagi előhaladás minden feltétele. És e népek most is azon a fokon állanak, ahol évezredek előtt.

Szunyadoz Afrika, mély álmát aluszsza Azsiának népe, ott roska- doz China roppant birodalma.

Nincs egy felemelő eszme, mely új életet öntsön az ellankadt tömegbe, nincs egy lelkesítő gondolat, mely lökést adjon a lomha nagy nemzeti testeknek.

Nem kell messze mennünk, csak a Törökbirodalomig s e hajdani coloszus porbahanyatlása kiáltó bizonyosság, hogy a kereszténység határai, egyszersmind határai a műveltségnek, a civilisationak.

Sz. Istvánt méltán nevezi hát a magyar legnagyobb honalapítójának, mert ő rakta le a nagy nemzeti jövő dönthetetlen alapját, ő adta kezébe a műveltség fáklyáját.

A Sz. István által a nemzetnek adott alkotmány ma is alapja törvényhozásunknak; ez volt palladiuma a multban, s forrása a

TÁRCZA.

Üti jegyzetek.

Mivel is kezdhethém mással most, mint a nagy meleggel. Azt hiszem sehol nincs oly meleg az országban, mint Bácska keleti felében. A hőmérőt nem néztem ugyan, de mondhatom, hogy a mult éjszakákon kevés embernek volt nyugodt álma; azt el is mondhatom, hogy sokan bele betegedtek, valószággal felforrt az emberek gyomrában a víz. Ma végre a hűvös eső lehűtötte a levegőt.

Felveszem hát a tollat s írok egyet mást arról a vidékről, melynek hivatottabb smertető je nem lehet szülötténél.

Erre utaztamban első reggel Szegeden ébredtem fel. Ki ne emlékeznék Szeged pusztulására? S ki ne hallotta volna, mily gyönyörű várossá fejlődött azóta? Palotasorok emelkedtek a romok felett, s a Tisza partján teremtett remek park felülmulja messze a pesti dunapartot; a vészthozó Tiszán szép hid vezet át az Új-Szegedi nagy és kies népligetbe. Legújabb alkotása a városnak a Tisza partján emelkedő „Cultur palota”, mely a pesti új műcsarnok mintájára épült. Bámulatos, mily szerényen húzódik meg ilyenkor a Tisza medrében; a nagy hidnak alig egy oszlopát mossák a szőke hullámok.

Lejjebb haladva a Tisza mentén Zentáról szólhatnék első sorban. De a tavalyi királylátogatás annyira ismeretté tette, hogy utat nem sokat mondhatnék.

Mindezeknél fontosabb az, hogy a Ferenc-esatorna torkolatát Földvárról Ó-Becseire teszik forgalmi szempontból. Ez a esatorna még Ferenc király idejében épült, Bácskát mintegy ketté szeli. Nagy fontossága pedig abban áll, hogy közép Bácska termékeit könnyebben szállíthatja az ország főfolyóinak bármelyikére. Nagyszerű munkálatok folynak most Földvár és Beese közt. Óriási földásó gépek működnek, jobbra-balra kiterjesztett vas karjaikon, kiélesített szélű vedrek haladnak s bámulatos egyformasággal rakják a kiásott földmeget a esatorna folytatásának leendő partjaira. Éjjel villanyfény mellett dolgoznak. Lámpáik erős fénye az éj sötétében két órányira ellátszik. S ez az egész gépezet önerejétől hajtva halad előre a lerakott sineken. Igazán úgy tűnik fel messziről, mint egy óriási szitakötő bogár, mely mindig kiterjesztett szárnyakkal áll.

Közül e munkálatokhoz nagy halom látható, melyet esonthalomnak hív a nép. Hivatalos ásatás még nem állapította ugyan meg, de ismert dolog, hogy a török világból való.

Ugyancsak itt nagyszerű műút kezdő- pik, mely kis megszakítással le Ujvidékig

tart. Megvallom ilyen műútra még többre is volna szükség Bácskában!

Elhagyva Temerint — mely arról nevezetes, hogy tiszta sváb népe a magyar ezimrel ékíti csaknem kivétel nélkül házait — feltűnik Ujvidék panorámája szemben Péterváradal. Jobbról-balról olyan tengeri közt vezet az út, hogy magassága nem egy helyütt a két öl felé jár, karvastagságu szárain négy-öt hatalmas eső nyúlik fölfelé.

A buzatermással nincsenek megelégedve, mert a szemfejlődés utolsó órájában megrottotta a sok eső. — Ujvidék alatt még ma is láthatók az országút szélén azok a hatalmas fák, melyek alatt 48-ban Perezel pihenőjét tartotta. Beérve a városba, mindenkit meglep annak tisztasága, csinosága s Budapesttel vetekedő fekvése. A lakosság legnagyobb része szerb, kiknek itt püspökük is székel, a svábok szintén többségben vannak a magyarságnál. Csinosan parkirozott tereit izléses magánházak s középületek veszik körül; van ujonnan épült római katolikus temploma, nagyszabásu egyház tiszta góth stýlben. Pompás ligete a Duna partig nyúlik le, honnan hajóhid, s vasúti hid vezet a régi Sirmiumba. A vonat elhagyja a hidat, egyenesen alagútba rohan, mely Pétervárad alatt épült, ép úgy mint a Duna alatti alagút. Az erődítmény kitűnő fekvésénél fogva nagy fontosságu, ural szárazat s vizet

nemzeti nagyságnak a jövőben. És a jelenre nézve? Nagybeesü vezérfény, mely irányt mutat a társadalom s politika összekuszált labirintjaiban.

A XIX. századvég társadalmá forrong, mint az Aetna krateré, melynek mélységéből mindent elborító láva kitörése készül, — az emberiség lázong, mint a szilaj tenger, melynek örvényében vad elemek bős csatája dul. A kormányosok már inognak, a legénység lázong, a nép segélyért kiált. Hol a mentő kéz, mely őt a biztos révpartra vezérli? . . . Im itt a nagy király jobbjá, utat mutat a tengervészes éjben!

Fogynak a jellemek, terjed a jellemtelenség politikában, közéletben, magános életben. Onzó érdekek harszta lett a nemzeti élet. Hol a hatalmas szó, mely „Megállj”-t kiáltson a pusztító árnak! Im ott a nagy jellem óriása, aki hazájáért élt, halt!

Pusztul a nemzet, a mindent elnyelő kapzsiság és fényűzés farkmai között, ezédrusok hullanak, családok mennek tönkre, ezrek dőlnek a pauperismus öldöklő karjába. — Hol a szabadító, ki nyakára hágjon a vésteljes hydrának? Im ott a tett és munkásság embere, sokat tett ő és nagy művet alkotott! Nézzétek az ősi erényeket, melyeket első sz. királyotok nemzeti örökségül hagyott . . . és kövessétek, és ne féltsetek e hős nemzet életét!

A nemzet, mely megingott ugyan a mult duló viharában, de el nem esett, ismét felegyenesedett, — a

egyaránt. Mellette Kamenicza van, mely az újvidékiek nyaraló és mulató helye; kies kerte közepén, hegyen völgyön a szebbnél-szebb villák pompáznak. Sajnos, hogy az ország nagy közönsége ezzel a regényes helylyel is úgy van, mint sok mással: nem ismeri. Itt jelenik meg a szerbek híres „Zasztava”-ja. Egyébként Újvidék fontos szerepet látszik játszani Szerbia életében. Diplomáták vannak itt e határszéli városban, kik mindig a legjobban vannak informálva a belgrádi dolgokról, úgy hogy belgrádi ujságírók Újvidékre jönnek kérdezősködni, hogy mi ujság Szerbiában. Itt azt beszélik, hogy Szerbiában alig várják azt a napot, melyen a magyar koronához esatoltassanak. Nem is lehet valami jó világ ott, hol a puska madzagon lóg a katona válláról!

Mielőtt befejezném uti jegyzeteimet, megemlítem, hogy Adán ebben a virágzó bács megyei városkában szobrot emelnek Szarvas Gábornak, ki Adán született. Megindult a gyűjtés s a tiszamenti városok sorakoznak áldozatkészségeikkel siettetni a dolgot; műkedvelők, művészek versenyeznek, hogy e hazafias terv létesüljön. A szoborleleplezési ünnepek a jövő tavasszal lesznek; készítésével, úgy hallom, Jankovich van megbízva, ki a pannonhalmi ezredéves emléket is mintázta. Érdekes az is, hogy az utcák új elnevezéseinek különös tekintettel voltak az itt lakó szerbekre, kik egész külön városrészt képeznek. Ugyanis nem kis bosszúságukra kaptak Hunyady teret, utcát Damjanich, Zrínyi, Arany János stb. utcákat. Sok bajt okoznak a szerbek, de az utóbbi években

nemzet, mely a kétes korszakokban diadalmasan küzdte ki nem egyszer a lét és nem lét élet-halál harcát, nagy őse nyomdokain haladva, győzni fog a jelen zűrzavara fölött.

E hitben büszkén tekintünk vissza ma az ezredéves multba s az ősök pantheonából hozzuk magunkkal a nagy költő reményét:

Még jönni kell, még jönni fog
Egy jobb kor, mely után
Buzgó imádság epedez
Százerek ajakán.

Katholikus kongresszus.

A magyarországi katolicizmus irodalmi, társadalmi és hitéletére kiható nagy fontosságú tanácskozások folynak a napokban Budapestben.

Az öbredő magyar katolicizmusnak nagyobb részt az utóbbi pár év alatt alakult 400 kath. egyesülete 3000 taggal tartja első országos kongresszusát, hogy határozataival ébresztőleg hasson, egyöntetűséget hozzon létre a kath. egyesületi életbe.

Aug. 17-én nyílt meg a kongresszus Vaszary hercegprímás ünnepies sz. miséjével, a mely után megható imában kérte az Ég áldását a kath. egyesületek működésére.

A megnyitó gyűlésen az új városház díszterme s karzatai zsuffolásig telve voltak a főváros és vidék fényes kath. közönségével. A püspöki karból jelen voltak: Hornig, Dessewffy, Steiner püspökök. Zichy Nándor és Eszterházy Miklós Móríz grófok megérkezését tüntető éljenzéssel és tapssal fogadták.

A díszgyűlést Eszterházy Miklós Móríz gróf nyitá meg többszöri tetszészajjal megszakított lelkes beszéddel.

mind jobban kiszorulnak a tiszamenti városokból, mert magyarosodni nem akarnak, úgy meg lassan boldogulnak.

De mostanra elég is volt ebből ennyi. De ne gondolják ám, hogy Bácskáról csak ennyit lehet írni; hisz e. csak pár vonás volt arról a helyekről, a hol ép az imént voltam. Majd alkalom adtán többet.

Jákóhalmi.

Csolnakon az Oczeánon át.

Két norvég matróz, Harbó Geó és Samuelson Frank vakmerő utra vállalkoztak. Elhatározták, hogy New-Yorkból Havreig csolnakon eveznek át az Atlanti tengeren. Vállalkozásuk sikerült, mert a két matróz augusztus 7-én hatvankét napi csónakozás után szerencsésen partraszállott Havreban. Körülbelül 4000 mérföldnyi utat tettek meg csupán evezőkkel felszerelt csónakokkal, alig kétszerannyi idő alatt, amennyi egy vitorlás csónaknak utja tart. A csolnak, melyen a két vakmerő tengerész e veszedelmes kirándulást csinálta, a Fax nevet viseli, mely név fehér festékekkel a hajócska orrára van mázolvva. Hátral egy kis amerikai zászló leng, mely most bár megtépetten, de büszkén hirdeti a matrózok dicsőségét.

A párizsi Figaró munkatársa elolvasta Harbó naplóját, a melyet viszontagságos utjáról vezetett. Az utleírás szerint az utasok a július 7., 8. és 9-iki éjjeleket iszonyu izgatottságban töltötték. Július 9-én éjjel a csónakokat egy hatalmas hullám zátonyra juttatta. Négy órán keresztül kellett göreső-

„Azt hallottam — mondá a többi közt, — hogy e gyülekezetet bizonyos részről harszti riadónak tekintik. Én nem bánom, elfogadom e kifejezést is, de hogy ki fujja a harszti riadót, mi-e vagy az ellenfél, azt hiszem, azt bővebben fejtegetni fölösleges, azzal mindenki tisztában van. Politikával most nem foglalkozunk, nem szándékozom foglalkozni azzal e kongresszus folyamán sem, de mégis néhány megjegyzést kell tennem, tisztázni kell az eszméket, hogy mi kényszerített bennünket ismert állásfoglalásunkra. (Éljenzés.)

Csak azzal akarok röviden foglalkozni, szükséges e nekünk kongresszus, mit kell eszelekednünk, mi legyen a mi törekvésünk, hogy Magyarország keresztény ország maradjon, hogy Magyarország kath. multját meg ne tagadhassák. Hogy vegyék tudomásul, hogy itt egy fiatal nemzedék él, mely katolikus akar maradni. (Zajos éljenzés.)

És e küzdelmet elveink mellett mi fel nem adjuk, mert mi tudunk meghalni, de legyőzteni nem engedjük magunkat. (Zajos, hosszantartó éljenzés.)

Ellenfeleink folytonosan a jogegyenlőséget hangoztatják. Mi a jogegyenlőséget elfogadjuk, sőt ép azért küzdünk, de hát hol van ez a jogegyenlőség?

Legyen a jogegyenlőség általános, mindenkire kiterjedő s ne egy bizonyos kör, egy bizonyos osztály privilegiuma! (Ugy van! Igaz!)

De abból a jogegyenlőségből, melyet az ugynevezett liberálisok hirdetnek, én nem kérek! Ilyen jogegyenlőség mellett a mi számunkra csupán az erőszak, az irigység és a halál marad meg.

Mi nem akarjuk, hogy csupán a hatalom felülről intézze az ügyeket, mi azt akarjuk, hogy az egyház, társadalom és az állam együttesen működve, keresztény szellemű törvényeket alkosson (Éljenzés), mi azt akarjuk, hogy intézményeink katolikus, szilárd, alapokra építettessenek (Éljenzés) és azt akarjuk, hogy minden intézményünket a keresztény szeretet hassa át. (Éljenzés.)

A ker. vallás legyőzte a pogányságot is és ez elég biztosíték arra, hogy jövőre a

sen kapaszkodni a csónakban, hogy aztán emberfeletti erővel újból a vízbe bocsátkozhassanak.

Az érdekes naplóból a következő részleteket közöljük: A Fox-csónakon 1896. július 6-án a newyorki kikötőből Harbó Geó, régebben kapitány, 31 éves és a 26 éves Samuelson Frank eveztek ki a sik tengerre. Tíz nappal később a Fürst Bismarck német gőzössel találkozott, amely Cherbourgól New-York felé haladt. Július 8. és 10-ike között a vihar a Foxot az újfundlandi sziklához dobta és ezalatt elvesztették ivóvizüket, tápszereiket. A két bátor utas szerencsére július 15-én találkozott a norvég háromboczos Citóval, amely őket újból ellátta ivóvízzel és étszerekkel.

Ugyanez történt velök július 24-én, amikor is szintén egy norvég hajóval a háromboczos Eugennel találkoztak. A három hajó kapitány igazolta is a Fox naplójában, hogy a csónaknak sem árbocza, sem vitorlája, sem pedig kormányja nem volt, tehát épen úgy fel volt azaz inkább nem volt felszerelve, mint ahogyan a New-Yorkból való elutazás alkalmával hét amerikai lap tudósítója jelenlétében elindult.

Augusztus elsején 51 napi és 19 órai ut után a Scilly szigetére ért a Fox, innen folytatják utjokat Havre felé, ahová pénteken, e hó 7-én 62 napi utazás után érkeztek meg.

Ez egyzerü és épen ezért imponáló leírással számol be a napló a legvakmerőbb utról, amelyet megtenni eddig senki sem merészelt. Emlékeznek ugyan két-három retenthetlen „tengeri fókáról”, akik az Atlanti

népek egy üdvösebb irányzat felé gravitálnak.

Mi azt akarjuk, hogy a keresztény szeretet legyen a társadalom alapja s ez hassa át intézményeinket. Lehet, sokan kicsinyleni fogják, hogy egy századvégi modern ember mint én, keresztény szeretetről beszélek, de én ezzel nem törődöm, lelkeim a keresztény szeretettől áthatottan követeli a keresztény szellem fentartását és terjesztését. Önök tudják, kikre célzok, önök megértenek engemet.”

A hosszantartó éljenzéssel és tapssal fogadott megnyitó után a tisztikart alakították meg: diszelnök lett Vaszary Kolos hercegprímás, elnök: Esterházy Miklós Móríc gróf, társelnökök: Apponyi Géza gróf és Batthyányi József gróf, alelnökök Kisfaludy, Pintér, Schiffer, Vay, Major Ferencz és Hortoványi József. A szakosztályok elnökeivé megválasztották: Wolafka Nándor dr., ez. püspök, Hummer Nándor, Apponyi Géza gróf és Rakovszky István es. és kir. kamarás.

Ezután a következő üdvözlő táviratokat küldték el és pedig a római pápához a következőt:

Szentséges Atya! Magyarország katolikus egyesületei, melyek a katolikus hit ápolását és védelmét, a társadalom kath. jellegének megővését tűzték ki feladatukul, országos kongresszusokat tartván, fiúi hódolattal üdvözlők Szentségedet, hűségüket, ragaszkodásukat tolmácsolják Kristszus helytartója, Péter utódja iránt és Szentséged apostoli áldását kérik munkájukra és tanácskozásaikra.

A királyhoz a következő táviratot küldték: Magyarország több mint négyszáz katolikus egyesülete a Szent István első királyunk emlékének szentelt napokban, országos kongresszusra gyűlvén össze, hogy a kath. hit ápolása, védelme fölött tanácskozzék, alattvalói hódolattal üdvözlők Szentségedet, Szent István trónjának és koronájának örökösét és hűségét, ragaszkodását fejezi ki az apostoli király trónjának zsámolya előtt.”

oceanát áthajóztak, hanem az ő esónakjaik is fel voltak szerelve vitorlával és kormányruddal. Harbónak és Samuelsonnak azonban csak két karjuk és evezőik állottak szolgálatukra. Hét pár evezőt és kezöket használták. Harbó kezét az evezés erősen fel is sebesítette. Ruhájuk a szó szoros értelmében elrongyolódott; amikor leakarták őket fényképezni, új ruhákat kellett felvenniök. Most francia és angol lapok kapkodják a képeiket.

Harbót megkérdezték, hogy mekkora nyereségre számít ezért az utért, melynek viszontagságai valóban felérnek a Verne Gyula utjaival. Harbó elsősorban az evező sport terén elért eme legnagyobb rekordért a new-yorki „Gazettades Sports” aranyérmét akarja megszerezni. Bizonyos, hogy úgy Harbó, mint Samuelson megkapják az érmeiket, azonban ép oly bizonyos az is, hogy ezt az utat meg nem ismételnék többé.

Az éjszaki sarkig.

Több mint három év előtt Nansen norvég tudós több társával hajóra szállt, hogy, amit eddig senkise tett meg, elérje földgömbünk éjszaki sarkát.

Sokáig semmi hírt sem lehetett hallani rólok. Legutóbb azt hitték, odavesztek mind a jéghegyek között.

Most egyszerre hire jött a napokban, hogy a bátor sarki utazók szerencsésen vissza érkezték, de céljokat nem érték el, ők sem láthatták az éjszaki sarkot, a hol a föld már alig mozog.

Apponyi Géza gróf és Batthyányi József gróf beszédei után a kongresszus a Szózat elénekklésével ért véget.

Délután 3 órakor a négy szakosztály, a hitbuzgalmi és jótékonyági egyesületek, a kath. irodalmi egyesületek, a kath. társadalmi egyesületek és a kath. munkás- és legényegyletek szakosztályai tartották meg nagy érdeklődés mellett üléseiket.

1. A hitbuzgalmi és jótékonyági egyesületek szakosztálya Wolafka Nándor ez. püspök elnökle alatt Tóth Mike jézus-társasági atya, Kántor Károly és Otocska Károly ügyvéd előadók beszédei s javaslatai után nagyfontosságú határozatokat fogadott el, melyekre még visszatérünk.

2. A kath. irodalmi egyesületek szakosztálya Hummer Nándor tanár és a Szent István t. titkárnak elnöksége alatt tartotta gyűléseit. Elsőnek Kisfaludy A. Béla dr. prépost értekezett nagy tetszés közt. „A katolicizmus és a tudományos haladás” czímen.

A kiváló egyházi író a katolicizmusnak és a tudományos haladásnak egymáshoz való viszonyát sok oldalról és igen érdekesen világította meg. Éles logikai fegyverekkel támadta meg azt az állítást, mely e kétöt egymás ellenségének szereti feltüntetni. A katolikus vallás szelleme, erkölése, dogmái és történelme miben sem akadályozzák — fejtegette a tudós értekező — a tudományos haladást. Hogy az ész, a tudományos szemlélődés és kutatás határain kívül álló dolgokban a katolicizmus a hithez folyamodik, a miatt gáncs még a tudós szempontjából sem érheti. Ő maga óhajta leginkább, hogy a katolikus tanároknak mód és alkalom nyujtassék a szaktudományok minél intenzivebb művelésére. A katolikus jelző semmiféle tudományos vagy irodalmi ágat nem tesz felekezettivé, míg az könnyen kimutatható, hogy az ellentábor tudományos intézményeiben a felekezetiiség nagy szerepet játszik. Igaz — mondotta az értekező — hogy évszázadokon keresztül tisztán katolikusok művelték a tudományokat és az irodalmat, de azért a monopolizálás vádja legkevésbé sem érheti őket. Hát tehettek ők arról, hogy kutatásaikban, működésükben

De Nansen mégis a legtovább hatolt s azt a tapasztalatot tette, hogy a 82. fokon túl nincsen száraz föld, tehát a sark vízzel van körülvéve. Megmérte utja legvégső pontján a tenger mélységét is, s azt találta, hogy ez 3800 méter mély, s hogy a felső 190 méter nagyon hideg volt, míg az alsóbb rétegek + 1/2 fok meleget mutattak. Felfedezte ezenfelül azt az áramlatot, a mely hajót egyenesen és könnyen a sarkhoz vinné és így egy újabb kísérthez becses adatot szerzett.

Őt egy ellenkező áramlat eltérítette ez utból, azért nem juthatott a sarkhoz; kiszállott ugyan, mikor ezt látta, s gyalog igyekezett a jegen a sarkhoz, de nem volt elég kutyája, hogy vonják a terhet és szereket s így visszatért a Ferencz József földre, melyet még a mult év végén ért el. Itt töltötték a telet keservesen, medvehussal és ezethalszalonnával, várva egy arra járó hajót, a mely megszabadítsa őket.

Nansennek e reménye csak ez év tavaszán teljesült, a mikor a keresésére indult Jackson vállalat hajója fölvette őt és egyik társát Johansent.

Nansen többi társai azonban már előbb arra a nehéz feladatra vállalkoztak, hogy a már megtett uton vissza felé mennek az elhagyott Fram hajójukhoz, melyet most az alsó sarki áramlat Skandinavia felé visz. És ez — amint Nansen mondja — félig sikerült is nekik.

nem akadt társuk? A tudós értekező igazságot követel, igazságot mindenkinek, tehát a katolikusoknak is. Az ellentábor — mondotta — véghetetlen türelmet tanúsít a pozitívizmus, a materializmus, sőt még a pszichizmus felfogás iránt is, mely pedig a tudományt sem tartja érdemesnek arra, hogy műveltsék. Mért oly intoleráns tehát a katolicizmussal, a keresztényi felfogással szemben, mely végre is világnézet.

A nagyhatású értekezés után Walter Gyula dr. primási titkár a kath. szellemű irodalom felvirágoztatásáról, Hortoványi József dr. pedig „Eszközők a kath. szellemű irodalmi termékek elterjesztéséről” értekezett.

3. A társadalmi egyesületek szakosztályában Apponyi Géza gróf elnökle alatt nagyszámu tag jelenlétében Zichy Vladimír gr. értekezett az egyesületek felvirágoztatásának feltételeiről. Kifejtette, hogy míg a gyülekezési, a szólás- és sajtószabadság törvényileg biztosítva vannak, addig az egyesülési jog számtalan korlátoknak van alávetve; indítványozza, hogy a kongresszus intézzen feliratot az országgyűléshez egy ily szabad egyesülési törvény megalkotásának szorgalmazására. Másodsor, különös tekintettel a katolikus egyesületekre, indítványozza, hogy a magas püspöki karhoz felirat intéztessek a katolikus egyesületek felvirágoztatásának előmozdítása végett. Végül ajánlatosnak tartja a katolikus köröknek országos szervezését szövetkezeti alapon, szövetkezeti elnökkel és irodával a fővárosban, a vidéki egyesületek autonómiájának épségben tartása mellett. A szakosztály az indítványokat lelkesedéssel magáévá tette.

Ezután Gyürky Ödön értekezett nagy figyelem mellett a katolikus körök működésének legfontosabb eszközeiről, úgymint a felolvasásokról és népkönyvtárakról, nemkülönben a katolikus körökről, mint kulturális és gazdasági tényezőkről.

A szaktanácskozmányokat folytatják.

Iskolai értesítés.

A szatmári kir. kath. főgymnasiumban a tanulóknak az 1896—97. évre való felvétele szeptember hó 1. 2. és 3. napjain történik, délelőtti 9 órától 12-ig, és pedig 1-én az I. II. és III. osztályba lépők, 2-án a IV. V. és VI. osztályba lépők, 3-án a VII. és VIII. osztályba lépők vétetnek fel.

Augusztus 30-án reggeli 9 órakor kell jelentkezniök az igazgatónál a javító vizsgálatra bocsátottak közül az I. A., I. B., II. A., II. B. és III. osztálybeli tanulóknak, aug. 31-én reggeli 9 órakor a IV. V. VI. és VII. osztálybelieknek.

A felvételre a tanuló személyesen, szülője, gyámja, vagy ezek külön megbízottja kíséretében tartozik megjeleni.

A beiratásnál

a) minden ifjunak be kell terjesztenie az előbbi iskolai évről szóló bizonyítványát;

b) az ezen gymnasiumba első alkalommal belépő tanuló köteles születési bizonyítványát bemutatni és orvosi igazolványt arról, hogy a törvénytiszta újraoltáson átesett, mert **ezen okmányok nélkül fel nem vétetik.**

c) mindegyik tanuló fizetni tartozik felvételi díjúl 4 frtot, az értesítőre és ifj könyvtárra 1 frtot.

Az I. osztályba csak olyan növendék vehető fel, ki életének 9. évét betöltötte s a 12-et nem haladta túl, emellett a népiskola IV. osztályának jó sikerrel való végeztéről nyilv. népiskolától nyert bizonyítvánnyal bir, vagy felvételi vizsgálatlal igazol hasonló mértékű képzettséget.

Az V. osztályba lépő tanulóra nézve a szülőnek vagy törvényes gyámnak a felvételnél ki kell jelentenie szóbelileg, vagy, ha meg nem jelenhetnék, írásilag, hogy az

ifju a görög nyelv és irodalomnál járó tanirányban, vagy a görög nyelv nélküli tanirányban fog-e haladni.

A tandíj egész évre 30 forint, mely két, vagy négy egyenlő részletben fizethető. Szegény tanulók, ha a legutóbbi évről szóló isk. bizonyítványukkal jó viseletet és kiválóbb előmenetelt, minden tárgyban legalább **jót,** igazolnak, kérhetik a tandíj elengedését; e kérvényeket a gymnasiumi igazgatóhoz kell intézni és a községi előjáróság által kiállított s az illető pap által is aláírt szegénységi bizonyítvánnyal felszerelve szept. 8-ig a gymn. igazgatójának átadni. Tanítók fiai érdekében való ily folyamodáshoz szegénységi bizonyítvány nem szükséges.

Vallástanítási díj az ev. ref. hitvallású tanulók 5—5, az izraeliták 3—3 frtot kötelesek fizetni félévénként. **Rendkívüli tárgyak** tanulhatják az ifjak a II. osztálytól kezdve a román nyelvet, a III. osztálytól a szabadkézi rajzot díjtalanul, a francia nyelvet 10 frtos fizetés mellett. Ezen tárgyak tanulására a beiratáskor kell jelentkezni.

A kik testi fogyatkozás miatt a testgyakorlás, rajzolás és szépirás tanulása alól fölmentést óhajtanak, erre vonatkozó a **szülő, vagy törvényes gyám által írott s a tank. kir. főigazgatóság**hoz intézett folyamodásukat szept. 10-ig kell benyújtaniok hatóságilag orvosnak hivatalos pecséttel ellátott bizonyítványával. Szembetűnő testi hibák esetében orvosi bizonyítvány nem szükséges, a felmentés szóbelileg kérhető az igazgatótól.

Az izr. vall. tanulóknak szombaton és ünnepnapokon való írás és rajzolás alóli fölmentést az igazgató adhatja meg a szülőknek szóbeli, vagy az aláírásra nézve hatóságilag igazolt írásbeli kérése alapján.

Szeptember 4-én 8 órakor ünnepies isteni tisztelettel megkezdődik az évi tanfolyam.

Kelt Szatmáron, 1896. évi aug. hó 18-án.

A kir. kath. főgymnasium igazgatósága.

Helyi hírek.

— **Szent István** első apostoli királyunk ünnepe városunkban a következő rendben fog holnap megtartatni: Reggel 8 órakor a székesegyházban káptalani olvasott (kis) szent mise lesz, a melynek végeztével a hívő közönség püspökünk ő méltóságával az élén ünnepies körmenetben a kálváriához vonul, a hol püspökünk ő méltósága a szabadban felállított oltáron ünnepi szent misét mond, ennek végeztével bucsuval összekötött pápai áldást ad és szent beszédet tart. Szent beszéd után a hívő közönség körmenetben ismét a székesegyházba vonul „Te Deum”-ra. Délután 1 órakor püspökünk ő méltósága palotájában diszebedet ad.

— **Királyunk** ő felsége születésének évfordulóját városunk közönsége, aug. 18-án a szokott kegyelettel ülte meg. A hivatalos épületeken nemzeti zászlók lobogtak. Kilenz órakor a székesegyházban püspökünk ő méltósága ünnepies sz. misét mondott, a melyen a világi hatóságok képviselői, a honvéd tisztikar Pacor tábornokkal élén teljes számban, s nagyszámu közönség volt jelen. A székesegyház előtt a szent mise alatt Eötvös Béla zászlóalj parancsnok vezénylete alatt a honvédség egész zászlóalja díszben kivonult s üdvölvéseivel emelte az ünnepséget.

— **Papszentelés.** Püspökünk ő méltósága f. hó 22 én reggeli 7 órakor Sirola Károly végzett theologust áldozó pappá fogja szentelni a papnövelde kápolnájában.

— **A katolikus egyesületek** első orsz. gyűlésén, melynek megnyitására lapunk második czikke szól, városunkból a szatmár-egyházm. Irodalmi kört Ber. Kovách Eduárd, kir. tanácsos, dr. Steinberger Ferenc és dr. Jordán Károly képviselik, a kath. kaszinót Perényi János, a kath. legényegyletet Lengyel József. Egyházmegyénk más részéből is számosan vesznek részt e nagyfontosságú gyűlésen. Így tudunkkal az ungvári kath. kör képviselőjében Hehelein Károly prépost-plebános tekintélyes számu küldöttség élén, a munkácsi kath. kör képviselőjében Forgách János esperes-plebános 15 taggal.

— **Diszebed.** F. hó 18-án Ő felsége születés napja alkalmából a 12-ik honvéd gyalogezred tisztai étkező helyiségében fényes ebédet rendezett, melyen a helyben állomásozó 12-ik honvéd gyalogezred tisztikara, a esász. és kir. tisztikar képviselői, nemkülönb. Hermán Mihály polgármester, Kiss Gedeon főkapitány, Kovásznai százados, Miholics p. ü. biztos, dr. Fechtel János főgymn. tanár, Horváth Gusztáv vettek részt. Az ebéd fényes és előkelően kitűnő hangulatát növelték a szebbnél-szebb felköszöntők, melyek közül főlemlítjük a kiválóbbakat: Pacor Vilmos Ő felségére emelte poharát, később Ludmann Gyula ezredes éltette a város közönségét, Hermán M. polgármester a honvédségre, dr. Fechtel János főgymn. tanár és az orosz nyelv tanára az ezredparancsnokra és a 12-ik gy. ezred tisztikarára, Kiss Gedeon főkapitány a közös hadsereg tisztikarára, Juhász Károly főhadnagy az ezredparancsnokságra, dr. Sebeők az ezred tisztikarára, Treiszig István főhadnagy az ezred parancsnok családjára, Tichy Kálmán hadnagy Eötvös zászlóaljparancsnokra, Ludmann ezredes a tartalékos tisztikarra, dr. Fechtel János a hölgyekre, Ludmann ezredes dr. Fechtel Jánosra, dr. Fechtel János Georgievics őrnagyra üritették poharukat.

Férfi dal-egyesületünk régi jó híréhez méltó dicsőséget aratott az aug. 16-án Bpsten tartott országos dalversenyen. A három díj közt az első díjat nyerte el; és a temesvári dalegyet után, mint ilyen nyertest a második helyen közlik a lapok. Első díjat nyert még a versenyző 26 dalegyet közül 7, a győri, debreczeni, kassai, rimaszombati, kecskeméti, zilahi és szegszárdi. — Második díjat nyert 10 egyet, köztük a nagy-károlyi és ungvári. Harmadik díjat 7, köztük a m. szigeti. A díj tulajdonképen csak kitüntető oklevél, a mely a bemutatott eredményhez képest 3 rangosztályba sorozza a hazai dalegyesületeket.

— **Egyházi kinevezések.** Püspökünk ő méltósága Makár Sándort Nagy-Bereznáról Szerednyére, Barna Jánost Szerednyéről Tibára, Felhő Gyulát Tibáról Pálócra Erni János új misést Szakasza, Pilez Ede ujmisést Kálmándra nevezte ki segédlelkészekül.

— **A liberális párt** képviselő jelöltjéről városunkban még mindig nagy a bizonytalanság. Nemrég majdnem az összes lapokat azon hir járta be, hogy a szatmári liberális párt Ugron Gáborral szemben egy helybeli fiatal ügyvéd t léptetett fel. Kevés idő múlva meg jött az illetékes czáfolat a Boros Bálint elnöktele alatt nem rég tartott értekezlet részéről, hogy ez értekezletnek nem

jelöltje az illető ügyvéd, mert az értekezlet nem is foglalkozott a jelölés kérdésével. Mi úgy tudjuk, hogy Wlassics Gyula miniszter jelölése még mindig kombinációban van s ez irányban a kérdés nyomban el fog dőlni, mihelyt a miniszter külföldről Budapestre érkezik.

— **Kinevezések.** Dr. Vajay Imrét a főispán szatmár-kerületi orvossá, — Ruprecht Sándort a pénzügyigazgatóság a helybeli adóhivatalhoz gyakornokjelöltté, — Goptsa Margitot a közokt. miniszter Apahidára elemi isk. tanítónővé nevezte ki.

— **Nők figyelmebe** A nm. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak 15447. szám alatt kelt engedélye alapján felhívom azon 18—40 év között legalább hat elemi osztályt végzett, egészséges, éptestalkatu, zenei hallással és tiszta hanggal bíró nőket, kik a f. év szeptember 14-én megnyitandó állandó gyermekmenedékházak vezetésére képesítő tanfolyamon részt kívánnak venni, hogy születési és erkölcsi bizonyítványaik bemutatása mellett nálam — hol a felvételre vonatkozó egyéb feltételek is megtudhatók szeptember 9-én délelőtt személyesen jelentkezhetnek. A hathónapig tartó tanfolyamra csak tizen véteknffel. Hatvani Péter ovó.

— **Ezüst menyegző.** Lovász János szemnáriumi gazda s neje Gödry Mária mult vasárnap ülték meg családi körben házasságuk 25-ik évfordulójának ünnepét. A derék pár örömeben számos jó barátai vettek részt, szívökből kívánva, hogy boldogságban ériék meg az aranylakodalmat is. Teljesítse Isten a jó kívánatokat!

— **Az iparos ifjusági kör** f. hó 20-án a Lövészkerben d. u. 4 órakor millenárius ünnepélyt rendez énekek, szavalatok és felolvasásból álló műsorral. Ezt megelőzőleg díszmenet járja be a várost. A műsor előadása után népünnepele lesz különböző mutatványokkal, tűzijátékkal, szines árnyképekkel, táncmulatsággal. Jegyek a helyszínen váltathatók 30 krért.

— **A cipészek kongresszusán,** a mely-Budapesten augusztus 16-án tartott cipészeink városunkat méltóképen képviselték, Ennek bizonyossága az, hogy egyik derék cipészünk Szaladják Mihály a kongresszus jegyzőjévé választott, Mónus József cipészünknek pedig azon jól és szépen megokolt helyes indítványát, hogy a külföldön gyártott lábbelik felesleges behozatala az önálló vámterület felállításával és a külföldi ügynökök kitiltásával korlátoztassék, egyhangulag elfogadta.

— **A tűzoltók** is tartottak aug. 15-én és a következő napokon Budapesten kongresszust, melyen az országból mintegy 7000 nyalka tűzoltó jelent meg. Városunkat e kongresszuson Ferenczy János főparancsnok, Mónus Lajos tűzfelügyelő s mintegy 20 működő és pártoló tag képviselte.

— **Lóverseny.** A szatmármezei gazdasági egyesület f. évi szeptember 29-én városunkban lóversenyt rendez, a melynek érdekesebbé tetele czéljából elhatározta, hogy az idegen megyebeli hazai nevelésű félvér, lovak részére külön futamot rendez.

— **Az alsó-foku ipariskola** 13. évi értesítője, a melyet gondos kézzel Kótai Lajos igazgató állított össze, az igazgatói jelentéssel kezdődik, a mely rövid visszapiantást vet városunk ipar-fejlődésére s az ipariskola keletkezésére és eseményeire, Ezután a mult isk. év életéből közli a főbb adatokat. Örvendetes ezek közt, hogy a vallásoktatás itt is kezdetét vette ez évben; a ta-

nulók nagy száma (601) egy újanszék felállítását tette szükségessé. A tanulók közt volt 249 helybeli, 352 vidéki, 291 jó, 212 szabályszerű, 16 rendetlen magaviseletű; 66 jeles, 150 jó, 202 elégséges, 92 nem elégséges, előmeneteli osztályzatot nem nyert 91. Mulasztottak igazolva 2797 órát, igazolatlanul 3394-et, a mi elég sajnós. Vallásra nézve 94 róm. kath., 116 gör. kath., 290 ref., 101 izr. A multhoz képest javult ép úgy a magaviselet, mint az előmenetel; de visszaesés van az iskolalátogatásban (1519-el). A helyi munka kiállításán 100 tanuló vett részt; az országos kiállításra felküldték a rajzokat s 4 drb. szemléleti famintát. Jutalmul 145 frt osztatott ki. A rajztanításban 439 növendék részesült 7 csoportban, Iparágra nézve legtöbb az asztalos 91, aztán szabó 82, eszmadia 65, kőműves 47, cipész 46, lakatos 40, kovács 36, kerékgyártó 22, mészáros 19, sütő 18, nyomdász 16, borbély 13, bádogos 10, a többi iparág mind 10-en alul van képviselve, — a mi világot vet az iparágak elterjedésére is városunkban. Eszerint a multhoz képest hanyatlást mutatnak a eszmadia, fazekas, gubás, kádár kalapos és timár iparágak; ellenben emelkedik: az asztalos, borbély, kovács, kőműves, lakatos, mészáros, nyomdász, szabó és szobafestő ipar.

— **Az adózók figyelmébe.** A folyó évi adókövetés be lett fejezve, miről a t. adózó közönséget azon felhívással értesitem, hogy az 1883. évi XLIV. t. cz. 36. §-a értelmében a hirdetmény közzétételét követő évnegyed közepéig adókönyvecskéiket kiegészítés végett mutassák be, illetve e czélból a városi adóhivatalnál jelentkezzenek. Szatmárt, 1896 évi augusztus hó 17-én. Novák Lajos főszámvevő.

— **A városunkban időző lovarda** esti előadásait Pahler orosz atléta birkozásai teszik érdekesebbé; a közönség nagy számban jelenik meg s feszült érdeklődéssel kíséri a műbirkózók versenyét. A kitűzött díj 500 korona.

— **Egy filléresek forgalma.** Az egy filléres bronz váltópénzekből eddig csak a milenárius kiállításban lehetett nagyobb összeget látni, hol — látványos — épként — e pénznemből egy millió darab van felhalmozva. Most azonban úgy az osztrák, valamint a magyar kormány arra törekszik, hogy az egy filléresek a forgalomban is elfoglalják a neki szánt szerepet, mely czél végett az új veretű egy filléresekből nagyobb mennyiségek küldetnek szét az állami pénztárakhoz, oly utasítással, hogy bárkinek tetszés szerinti mennyiségben váltsanak egy filléreseket. Alig hisszük azonban, hogy e váltópénzekért, melyek a forgalomban szükségét nem igen pótolnak, sokan jelentkeznenek.

V i d é k.

Nagy-Károly, aug. 17.

Ő Felsége születésnapját ez idén több figyelemmel ülték meg, mint azelőtt, kevesebb szürke kabátot és sárga nadrágot láttunk a tisztviselők soraiban, ámbar kívánatos volt volna, hogy az egész megyei és városi tisztikar diszmagyarban vagy fekete ruhában legyen jelen a kath. templom ünnepi miséjén, mert hiszen Ő Felsége születésnapján az ezredévben az alkotmányos királyság eszméjét üljük. A honvédtisztikar teljes számban volt jelen. Megtehetette volna ezt a pol-

gári tisztviselőség is. Ki kell emelnünk e tekintetben Steiner Gábor térparancsnok ur figyelmességét, ki nemesak a szoroson vett katonai ünnepeken, hanem vallási fő ünnepnapokon is emeli az ünnepiességet a a legénység kirukkoltatásával. Példát vehetnénk tőle a derék katonától a jogos politikai tudományokkal spékelt hivatal és egyéb főnökök is.

Árvaház fölavatása. Az irgalmas nővérek vezetése alatt levő árvaházat f. hó 23-án fogják fölavatni. A szertartásnál jelen lesz Ő méltósága a megyés püspök is, ki 22-én érkezik városunkba.

Népünnep Sz. István napján. Ez idén nagyobb szabásu népünnepet tartanak az első király koronázási napján. Bieikli-verseny, tűzijáték és sorsjegyjáték lesz. Kijátszanak fejős tehenet, aranygyűrűt, 6 gyümölcsös kés- villát, varró készletet. Rosz idő esetén 23-án fogják a sorsolást megtartani.

Villám ütések. Oláh-Gyűrűsön a Bükkalján a multró nagy fürgeteg alkalmával két oláh lánykát csapott agyon a villám. Szegénykéket arezra borultán egy almafa tövében találták. Mind a kettőnek bal részét pörkölte össze a villám; de a fában kár nem esett.

Megegyei méhészet. Szatmár megyében tavaly 14.302 méhesaládból 1923 mozgó, 512.379 közönséges szerkezetű kaptarokban volt elhelyezve. 218 község meg város foglalkozott méhtenyésztéssel. 89 nem. Termelés tekintetében megyénk a 6-ik helyen áll 32.890 frt hozadékkal. Legelső Bihar, utolsó Árva-megye 402 frttal.

Krakélerség. Nem esik multság krakélerség nélkül. Neveket nem említünk, de sajnálatunknak kell kifejezést adnunk, hogy nem csak oly hececzmajszterek akadnak városunkban, kik mások magán ügyeibe avatkozva békés polgárokat egymásra uszitanak, de njabban különösen a duhajkodók az a népsége beszéltet magáról, kik a nyilvános multságokat megzavarják garázda viseletükkel.

Aranyos-Megyes aug. 16.

Folyó hó 12-én délután 3 órakor a harangok vészes hangja ejtette nagy rémületbe Józsefháza községet. Eddig ismeretlen okból ismét leégett 7 ház, sok gabona s takarmány. Báró Vécsey Józsefné Ő méltósága Paula bárónővel és Aurél báróval mint vizsgáló angyal megjelenvén a helyszínén Moldován Endre lelkész kezeihez 20 frtot téve le a tűzkárosultak közti kiosztás végett épületfát is ajándékozott a szerencsétleneknek házaik fölépítéséhez. Fogadja Ő méltósága a nyilvánosság terén is nemes tetteért leghálásabb köszönetét a tűzkárosultaknak kik Ő méltóságára és nemes szívü családjára az Isten áldását esdik. M.

Lázári aug. 10.

Szép és megható jelenetnek volt részese és tanuja f. hó 9-én a lázári rk. és gk. hitközség. Kovács Eduárd, vaskoronarend lovagja, ki méltán disze lehet a szatmár-egyházmegyei világi rk. közönségnek, akár vallásos buzgóságát, akár egyházi czélokért mindenkor nyilvánított áldozatkészségét tekintjük, isteni tisztelet után maga köré gyűjté a közönséget, s így vonult a plébániai lakhoz. A saját költségén megrendelt violaszínü övet egy szép beszéd kíséretében nyújtotta át a szentszéki tanácsossá kinevezett plebánosnak. Érdekes és megható volt, midőn

egy előkelő világi ur, szólott a nagyközönség jelenlétében a lelkész nagyfontosságú vallási- és nevelői tevékenységéről, s buzdította a híveket, hogy szeretettel s tisztelettel ragaszkodjanak lelkészökhöz, ki az Ő nevelésök körül fárad. A hívek meghatottan a szónokot és plebánost éljenezve távoztak. Sok ilyen világi kath. férfit adna Isten a zaklatott kath. egyháznak Magyarországon, akkor nem volna és lenne culturharez hazánkban. Grazalkovits I.

Pettyén. Ifj. hiripi és ivácskói nagy Bösörményi Sándor és neje hpóci Kecezer Etelka s gyermekeik Berta, László és Károly: özv. Kepeczy Sámuelné szül. Boros Juliánna, ugy a maga mint a széles rokonság nevében is fájdalomtól lesujtott szívvel tudatják a forrónszeretett anya, nagyanya, anyós, testvér és legjobb rokonnak, özv. Bösörményi Lászlóné szül. magyarádi Boros Rozáliának élete 64-ik évében, folyó hó 14-én esteli 8¼ órakor, hirtelen történt elhunytát. A megboldogult és felejthetlen halott hült teteme folyó hó 17-én helyezettett az ev. ref. vallás szertartása szerint a családi sirkertbe örök nyugalomra. Kelt Pettyén, 1896. augusztus hó 15. Áldás és béke lengjen drága porai felett!

Nagytelkőség. Chorin Ferencz, az aranyos-megyesi kerület orsz. képviselője a szatmári tanfelügyelőség útján értesítette kerületének tanítóit, hogy ha aug. 16-án a kiállításra fölmennek 5-5 frt költségeiket folyamodásukra kifizeti, egyszersmind üdvözlőket s kijelenti hogy személyesen ohajtotta volna őket fölvezetni a kiállításra de gyengélkedése ebben megakadályozta. Szép nagy lelkőség, csak azok a választások ne volnának oly közel!

Beregszászról írják, hogy Gulácsy Dezső szabadelvű párti képviselőt aug. 13-án tartott beszámolóján Kiszfaludon, a választók meglehetősen barátságatlanul fogadták. A beszámolóra Kossey lelkész bizalmatlansági nyilatkozattal akart válaszolni, de ebben Komlóssy jegyző megakadályozta, sőt tetteleg is bántalmazta a papot. Nagy botrány keletkezett, mire a szolgabíró fölslátta a gyűlést.

Munkács. Lengyel János kajdanói, beregmegyei bíró, e hó 10-én bement a munkácsi gyógyszerárba s a község dezinficiálására husz kilogram tömény karbolsavat vásárolt. Valószínűleg oda ütötte valahová az utezán való baladtában a nagy üveget, mert szét tört a kezében s a karbol, sav végig ömlött rajta és ugy szólván az egész testéről lemarta a bőrt. Esméletlenül rogyott össze. Ugy vitték a kórházba, a hol egy óra alatt kiszenvedett. Javakorbéli daliás magyar volt, a ki aránylag sok intelligenciával birt. Félesége és gyermekei siratják:

Akasztás tréfából. Domahidán, egy 18 éves kocsis, a nyalka Pápai Pál, ki tréfás kedvéről is ismeretes volt, tréfából cizizálni kezdett a kútnál foglalatoskodó öreg s csúnya eselédleánynyal. „Adj egy csókot Juezi, mert felakasztom magam.” A Juezi hahotára fakadt.

— No lássuk, Pista!

Pista tette magát, hogy komolyan veszi a dolgot. Kötelet hozott, a gerendára kötö, a hurkot a nyakába s így — tréfából — addig viczánkolt a padkán, mig ez felfordult s ő valóban felakasztva maradt. Bezzeg, nem hahotázott tovább a leány. Rémulten segítségért kiáltott. De már késő volt. A legény meghalt. A napokban temették. (H.)

Hazánk.

Erzsébet királynénknak, ki jelenleg Ischlben nyaral, az onnan érkező hírek szerint egészségi állapota a lehető legjobb. Éppen ezért a Felsőasszony a jövő hónapban hazajön hozzánk és egy egész hónapig fog itt tartózkodni, nagyrészt Gödöllőn. Ez okból nem lehetetlen, hogy olyan ünnepeken is részt fog venni, a melyben megjelenésére rég óta nem lehetett számítani.

A keresztény büleselet számára a budapesti egyetem hittudományi karánál Wlassics Gyula közokt. miniszter az évek óta hangoztatott óhajnak megfelelőleg új tanszéket állított fel.

Néppárti nagygyűlések. Mult héten három helyen bontotta ki a néppárt zászlaját. Kőszegen, Ettyeken és Lovaszpatonán. A lovászpatonai népgyűlést lehetlenné tette a liberálisok gyalázatos erőszakoskodása, melyet a kormány hivatalnokai nem csak eltűrték, de önmaguk rendeztek. A kőszegi gyűlést is betiltotta a hivatalos erőszak, még pedig azért, mivel a polgármesternek nem volt bejelentve. De mindenki tudja, hogy az ily gyűléseket a rendőrség fejének kell bejelenteni városokban, a mi meg is történt, s a mit a kőszegi rendőrkapitány tudomásul is vett. Reiszig vas megyei főispántól ered az egész dolog, mely megbotránkoztatást keltett egész Vas megyében. A gyűlést nem is tartották meg, nehogy az odarendelt 73. gyalogezred szuronyainak tegyék ki a népet. A nép zugolódott ugyan, de azért békességben eloszlott, telve gyűlölettel a mai rendszer ellen. Mintegy 250-en azért mégis összegyűltek a prépost plebánus házában, és ezek meghallgatták Esterházy Ferencz gróf beszédét és Zelenyák János dr. két beszédét. A kőszegi eljárás azonban nem vált semmiképp sem a néppárt hátrányára, hanem csakis előnyére. Az ettyeki gyűlés impozánsan sikerült. Az ülés elnöke Apponyi Géza gróf volt, ki úgy magyar, mint német beszédében, hatásosan fejtegette a néppárt programját és védte azokat ellen, kik a néppártot különféle aljas rágalomokkal illetik, beszéltek még pedig magyar nyelven: Wildfeuer Károly tanár, ki az egyházpolitikai törvényeket ismertette; dr. Varga Dezső, ki a közgazdasági állapotokat oly élénken festette, hogy mindenkit bámolatba ejtett; Buzáth Ferencz, ki a mai liberálisrendszert ostromolta remek beszédjében. Német beszédet tartott: Szabó Endre, ki a néppárt gazdasági programját fejtegette.

A liberálisok alkotmányellenes erőszakoskodásai, úgy látszik nem fárasztják ki a nemes ügyért elismerésre méltó bátorsággal küzdő néppártot. A gyalázatos erőszakoskodások, a helyett, hogy ártanának neki, még inkább használnak, mert semmi sem bizonyítja jobban a nép előtt a liberálisnak tehetetlenségét és szabadságtípró eljárását, mint ilyen erőszakoskodások és botránkok, melyeket főispánjai és szolgabírói által rendeztek. Még a közönyösöknek is felnyílik ezek láttára a szemük és az üldözött pártjára állanak. Augusztus 23-án négy helyen fog ismét politikai nagy gyűlést tartani a néppárt; Garam-Sz.-Miklóson Zichy Nannor gróf; Kulpinban Apponyi Géza gróf, Kapuvárott ifj. Zichy János gróf, Mezőkovácsházán Esterházy Miklós Mórész gróf elnöklése alatt. Augusztus hó 30-án pedig Dráva vársárhelyen lesz nagy gyűlés.

Tiltakozó protestánsok. Nagy-Szebenben a lutheranusok összegyűlvén óvást emeltek a liberális kormány az iskolákat államosítani akaró tervei ellen. — A evangélikus esperességnek pedig Kis-Szebenben tartott közgyűlésén Bánó József felügyelő hosszabb beszédben tüntetvén föl az egyházpolitikai törvényeknek nem csak az országra de különösen a protestáns egyházra káros és romboló hatását, minden marasztás daczára lemondott felügyelői állásáról.

Néppárti képviselőjelöltek, a kiket ilyeneknek a párt hivatalos lapja, az „Alkotmány” is elismer, addig a következők: a bobrói kerületben: Zmeskál Zoltán, nagybirtokos volt alispán; az alsó-kubini-ban Krupecz Rezső evangélikus vallású földbirtokos; az iglói-ban: Máriássy János báró, nyug. altábornagy, főrendiházi tag; a szolnokiban: Battyány József gróf, volt főispán, a vácziban: Révész István, az óbudai kerületben Kreutzerl Jakab gazdag földbirtokos. A többi kerületekre nézve a központ még nem hozta nyilvánosságra a jelölteket, mert mindenütt előbb a párt szervezésére fordítja minden erejét.

A nemzeti párt zászlóbontása aug. 23-án lesz Cs. Somorjában, hol Sággy Gyula fogja beszámoló beszédét tartani. Megjelenik itt Apponyi Albert gróf is s a esendet hosszabb beszéddel fogja megtörni, a mely előreláthatólag fontos kijelentéseket fog tartalmazni a párt jövő magatartására nézve.

Az aranygyapjas rend és Zichy Nándor gróf. Az aranygyapjas rend doyenje jelentést tett illetékes helyen azokról a botránkos támadásokról, amelyeknek Zichy Nándor gróf, úgy is, mint a rend lovagja, még hatósági személyek jelentésében is bizonyos elemek részéről ki van téve. Értesítette erről a rend többi lovagjait is és összegyűjtötte azokat a lapokat, amelyekben Zichy Nándor személye és az aranygyapjas rend otrombán meg van támadva. E lapokat illetékes helyen be fogja mutatni.

Az isteni gondviselés meghatározó bizonyossága a következő eset. József Ágost főherczeg augusztus 4 ikén meglátogatta dr. Steiner Fülöp székesfehérvári püspököt Teésen s ott pár napig vadászatot a nagy vadállományal rendelkező bakonyi erdőszécsében. Augusztus 7-én pénteken a főherczeg ismét kiment az erdőre vadászni. József Ágost főherczegot, kit egyedül vadásztársa kísért, a sötét horogi völgyben óriási felhőszakadás érte. A fiatal herczeg a hirtelen leszakadt esőzuhatag előtt egy százados ceserfa óriási lombjai alatt talált menedéket. Az óriási fa lombjaira sem volt azonban képes sokáig visszatartani az óriási erővel szakadó esőt s az ágakon valóságos esatornákat keletkeztek. A fiatal főherczeg csakhamar meggyőződött, hogy a százados fa csak az első pillanatokban nyújthat menedéket. Eszébe jutott, hogy az óriási ceserfa egyuttal célpontul szolgálhat a hatalmas villámesapásoknak is, s azért a vadászszal a kis távolságra levő „kőpajta barlangba” vonult a felhőszakadás elől. Alig értek a barlangba, vakító fény sugar kápráztatta el a szemöket, melyet nyomban iszonyu recsegés és ropogás követett. A villám belecsapott abba a ceser óriásba, mely pár másodperczel előbb a főherczegnek menedéket nyújtott.

Szomorú statisztika. Ujabb kimutatás szerint a kivándorlás hazánkból Amerikába nőttön nő. 1895-ben Magyarországból

9.383 személy érkezett Amerikába, 1886-ban már 12.420-an, 1887-ben 15.256, 1888-ban 15.800, 1889-ben 10.957 személy. A következő évben, 1890-ben, nagy emelkedéssel 22.062 a kivándorlott magyarok száma, 1891-ben 28.366-an kötöttek ki Amerika partjain s így tart az emelkedés fokozatosan; 1894-ben apadás volt, tavaly azonban megint több vándoroltak ki, t. i. 23.684-en, az idén a szám még nagyobb lesz, amint azt az első félévi eredményből következtetni lehet. Ime így boldogítja a liberalizmus uralma hazánkat. A töképezések milliommósodnak, a nép vándorbotot vesz kezébe.

A felekezetenélküliség. Az új egyházpolitikai törvények életbeléptetése óta mindinkább terjed. Legközelebb Bács-Földváron 30 paraszt család jelentette be a hatóságnak, hogy felekezetenélkülivé lesz.

Az öngyilkosságok gyakori volta, főleg a fővárosban, egyik szomorú tünete társadalmunk betegségének. A sok szegény, közönséges, névtelen öngyilkosok felett, a kiket talán a nyomor döntött a kétségbeesés elhatározásba, hamar napirendre térünk, mint valami mindennapi dolog fölött. De ha egy gróf, egy ismert „nagy” név tulajdonosa, egy fiatal, gazdag, pláne huszártiszt és reménytelen szerelemből dobja el magát az életet — ez már hasábokat, nagyobb temetést, több koszorút és általánosabb sajnálkozást hoz létre — úgy hogy kezdik az élők irigyelni a halottat. Ilyesféle történt a napokban, Csáky Pallavicini Artur huszártiszt, (mily nagy és regényes név!) egy orfeumi énekesnő miatt meglötte magát Budapesten s meghagyta, hogy cigányzenénél temessék el. Hát ez még regényesebb. Csakhogy az élet becsét ismerő és komolyan gondolkozó megdöbbenve áll meg mégis társadalmunk nagy betegségének e szembeűnő bizonyítéka előtt. Hát egy grófi szülött csak ennyire tanulta megismerni az élet becsét? Csak ennyire tanulta meg fékezni szenvedélyeit? Hogy a szerencsés helyzet mindenféle javaival kitüntetett ifju életet, a melyre a hazának oly nagy szüksége van, ily könnyelműleg dobja el? Nehéz az élet, de a vallás világánál becses. Nincs arra rendelve, hogy minden vágyainkat teljesítse, de végtelen boldogságot lehet vele szerezni. Társadalom, szülők! ne a halottat sirassátok, hanem magatokat, hogy mindezt meg nem tanítottátok.

Külföld.

Az osztrák katolikusok a legközelebbi tartománygyűlési választásokon nagy tevékenységet szándékoznak kifejteni. K a h n dr., herczeg-püspök pásztorlevelében szólítja fel őket, hogy katolikus jelöltekre szavazzanak s imádkozzanak, hogy a választásnak jó eredménye legyen. A krajnai kath. néppárt már kiadta programját, a melynek főbb pontjai a következők: 1. Ausztria összes tartományainak egysége a Habsburg dinasztia alatt. 2. Egyforma igazság mindenkinek; a fő nemzeti javak, a vallás, az igazi tudomány és haladás ápolása. 3. Visszautasítjuk a felfogást, hogy a vallásnak semmi köze a politikához. Nekünk nem elég, hogy a keresztényvallás csupán szóval tiszteltetik, hanem akarjuk, hogy a közélet teljesen attól legyen áthatva. 4. Akarjuk, hogy a zsidó befolyás, a mely károsnak mutatkozik, végleg leküzdessék. A vallás a nemzetiség fölött

áll, a katolikus hit képezi a legszorosabb kapcsolatot Ausztria népei és az uralkodóház közt. 5. A katolikus iskola a katolikusoké legyen. 6. A választások titkos szavazással ejtessenek meg.

Királyi herceg a szószeiken. Miksa szász kir. herceg, mint Drezdából írják, mult vasárnap tartotta első egyházi beszédét, mely alkalommal a székes egyház zsufolásig megtelt. A beszéd mély hatással volt a keresztény hallgatóságra. Tartalma és a kir. herceg előadása megkapó volt, esengő organuma az egész templomot betöltötte. A beszéd tárgyául egy siketnéma felgyógyulását választotta az evangéliumból. A szervi némaságból történt felgyógyulást a lelki némasággal és siketséggel hozta kapcsolatba, vonatkozással az ugynevezett művelt világ némaságára, a mely most nem meri hitét vallani.

Fejedelmi nász. Az olasz trónörökös szülei már régóta iparkodtak megházasítani. Ezen ezélből évek óta tapogatóztak majd ezen, majd azon uralkodó kath. családnál. Tudnivaló dolog ugyanis, hogy az olasz törvény értelmében a trónörökös csak kath. nőt vehet feleségül. Azonban a kath. uralkodói családok egymásután adtak kosarat, mivel nem akartak szoros viszonyba jönni oly kir. családdal, a mely a kereszténység fejét ősi jogai és birtokaitól erőszakkal megfosztotta s iránta most is ellenséges. Erre aztán a kis Montenegróhoz, Nikitához fordultak s ennek leányára Helena hercegnőre vetették szemüket. Az eljegyzés legközelebb fog megtörténni, ezt megelőzőleg azonban a hercegnő a kath. vallásra fogtérni.

A krétai forradalom mind nagyobb arányokat ölt. Most már nem csak a benszülött mohamedánok és keresztény görögök öldöklék egymást, hanem mindkét részről tömegesen jönnek, azok Törökországból, ezek Görögországból hitfeleik segítségére. Ezer török megrohanta Tédiasz falut Kandia közelében s itt megölt 32 keresztényt, több papot, asszonyt és gyermeket. Az egyik papnak levágták a fülét s orrát s aztán élve megégették, elhamvasztottak két falut és 5 templomot. Viszont a fölkelő görögök Episkopiban Kréta szigetén 1000 muzulmant kerítették be. Herakleionba aug. 9-én több ezer török berontott és kegyetlen pusztítást vitt végbe. A férfiakat lekaszabolták, míg az asszonyokat és leányokat láczra verve hurcolták ki a városból. A férfiak elkeseredetten védték magukat. A halottak száma meghaladja a 4000-ret. (A város helyzete a legnagyobb szerencsétlenségére a lakosoknak 6 görög hadihajónaszád nemrég hajózott el Kaneából s így gyors segélyről szó sem lehet.) A szerencsétlen lakosok táviratilag segítségért fordultak Athénbe, melyben azt sürgönyzik, hogy ha nem jönnek segítségükre, ugy a legborzasztóbb halál vár rájuk a vad muzulmánok fanatikus öldökléseitől. Külön forradalmi kormányt alakítottak Volondakis vezérlete alatt s arra törekednek, hogy Törökországtól elválva Görögországgal egyesüljenek, A görögök nyíltan és titkon segítik is őket. Egy milliomos görögnek fia 300 fegyvert állított ki és eunek élén ment vérrokonai segítségére Krétába. Az európai hatalmak meg ez alatt folyton tanácskoznak, mikép oltsák el a tüzet, a melytől esetleg Európa is lángba borulhat.

Dráma a tengeren. A „Viktória” orosz hadihajó kapitánya a mult héten a következő

sürgönyt küldte a görög kormányának Kaneai utamban tegnapelőtt szívszakgató jelenetnek voltam szemtanuja. Ugyansis egy görög hajó, melyen 200 ember volt, negyemennyiségű puskaport akart Krétába vinni a felkelőknek. Utközben egy török cirkáló hadihajóval találkoztak, mely megállásra szólította fel őket, a mit azonban a görögök megtagadván, a török hajó által üldözöbe vétettek s őket utólérve, a menekülő hajó mellé állott. Hajómmal mintegy két kilométernyi távolságra lévén, hajómat odatereltetem, hogy esetleg a keresztények segítségére legyek. Egyszerre azonban nagy durranást hallottam, mit óriási füstfelleg követett. A görögök ugyanis látván, hogy a nagy többségben lévő törökökkel szemben biztos a hajáluk, a hajón levő nagymennyiségű puskaport meggyújtották, mely mindkét hajót légbe röpítette. A robbanás oly erős volt, hogy saját hajómat is csak a távolság mentette meg a végveszedelemtől. Midőn a durranás megszűnt, vértengerbe hajözva a lángokban álló két hajó irányában folytattam utamat s a helyszínére érkezve, még egynehány török katonát képes voltam megmenteni, míg a görögök mind oda veszték. A katasztrófa az atheni lakosságot a legnagyobb izgalomban tartja s a hősi halállal kimult görög testvérekért az összes templomokban gyászistentiszteletet tartottak.

Az orosz cár Bécsben. Nagy előkészületek történnék Bécsben az orosz ezári pár látogatására. A város maga huszonöt ezer forintot fordít azon utczák földszítésére, a melyeken a czár és ezárné végig halad.

Egy vértanu halál. A madagaszkári állapotokról Berthieu misszionárius atya vértanu halála borzalmas képet nyújt. A hitértit haláláról az „Evénement” egy magánlevélből értesül, melyben ez a vérfagyasztó eset a következőképen van elmondva Berthieut utközben támadták meg, midőn az ő hitközségével, melyről husz év óta gondoskodott atyailag, Tananarivóba akart költözni. A fahavalsi törzs vademberei elhureolták őt gyalog, daczára annak, hogy a lóról történt esés következtében erősen sántított. Öt napi fáradtságos járás és kintatás után egy fához kötötték, a nélkül, hogy bármiféle táplálékot adtak volna neki. Huszonnégy órai kikötés után letépték ruháit, a legborzasztóbb módon megesonkították és kiszúrták szemeit. Ezután ujra egy karóhoz kötötték áldozatukat és az egész vad-törzs elsetált mellette, miközben törölközéseikkel szurkálták meg, de ugy, hogy az halálos ne legyen. Legutoljára Berthieu szolgálja, ki szintén benszülött, ment el mellette és ez, hogy gazdáját megváltsa a kinszenvedéstől, lándzsáját egészen beledöfte. Végre is a szerencsétlen misszionárius kiadta lelkét. Később sikerült Barthieu inasának elmenekülni és ez beszélte el a borzalmas esetet.

Egy megtért szabadkőműves, Domenico Margiotta mostanában nagy feltűnést keltő emlékiratot bocsátott ki: Adriano Lemmi, vagy egy 33-as emlékiratai ezim alatt. Munkájában megkapóan adja elő, hogyan támadt a mai „egységes Olaszország”, hogyan esalták meg ennek szegény népét a hazafiassággal, hogy lett a nemzeti egység csupán ürügy és eszköz a szabadkőművesek kezében arra, hogy az egyházat elnyonják. Ezt az utóbbi tényt maga az olasz kormány is beismerte az 1895. szeptember 20-iki bevonulási ünnep alkalmával, a mikor a szabadkőművesek részvételét és a testületek közti

első rangját kimondotta. Margiotta terjedelmesen foglalkozik Lemmi a hirhedt olasz szabadkőműves nagymester áldatlan működésével is. Kimutatja a szerző, hogy Lemmi keze az utóbbi évek alatt történt poliukai merényletekbe és gyilkosságokba mindig belejátszott.

Repülés a halalba. Lilienthal Károly, a hires technikus a repülőgép feltalálásán fáradozó tudós a napokban a saját találmányu repülőgépjén felszállt a magasba, azonban valami gonosz véletlen miatt leesett és az esés következtében tegnap meghalt. A repülőgépek tudományára nézve óriás veszteség Lilienthal halála. A lángeszű fiatal mérnök sikerült kísérleteivel nagy feltűnést keltett a tudományos világban, amely sietett a találmány előnyeit magáévá tenni. Lilienthal az aeronauták ama pártjához tartozott, amely a levegőben való utazást madarak repülését utánzó, a levegőnől súlyosabb géppel, a repülőgéppel akarja lehetővé tenni. Legutolsó kísérleteinél sikerült neki 250 méter hosszú utat megtenni a levegőben, sőt egy hátul alkalmazott fecskéfarszerű kormány segítségével félkörűt írva le a levegőben, visszatért kiinduló pontjára. Azonban a készüléket az első nagyobb szél felfordította volna és ez tette egyelőre a praktikus célokra hasznavehetetlenné. Azonban Lilienthal nem csüggedt és folytonos gyakorlattal iparkodott a szélen kifogni. De végtére is életével fizette meg merészségét, mert a halálhozó katasztrófa egyik ilyen kísérlet alkalmával érte.

Botrány egy bikaviadalon. Marseilleben nem rég botrányos jelenetek történnék egy bikaviadalon. A közönség felháborodva azon, hogy a bikákat a program ellenére nem szúrták agyon, lerohant a küzdőtérre, ott mindent összerombolt, a bikaviadorokat elvarte, végül pedig felgyújtotta a cirkuszt, a mely teljesen leégett.

Közgazdaság. Háztartás.

A magyar gazdatisztek és erdőtisztek országos egyesületének ugy a mult évben április 15-én, mint a folyó évben május 10-én tartott közgyűlése elhatározta, hogy az ezredéves ünnepély alkalmából az egyesület Budapesten a II-ik magyar gazdatiszti kongresszust tartsa meg. Ezen kongresszus, melynek védnökségét Darányi Ignác földm. m. kir. miniszter elfogadta, f. év szeptember 24-én d. u. 1/23 órakor fog a kiállítási ünnepségek esarnokában megtartani. E kongresszuson csak két kérdés vétetik tárgyalás alá, u. m. 1. a gazdatiszti qualificatio megállapítása, 2. a szolgálatadók és gazdasági alkalmazottak közötti jogviszony törvény útjár való szabályozása. Mindkét kérdésre megfelelő szakelőadó nyeretett meg, s a határozati javaslatok a kongresszust megelőzőleg a kongresszusra jelentkező tagoknak meg fog küldetni. A II-ik magyar gazdatiszti kongresszuson részt vehet minden magyar földbirtokos, földbérlő, gazdatiszt és erdőtiszt, valamint a mezőgazdasági ügyek iránt érdeklődő bármely magyar honpolgár, ki e szándékát a gazdatiszti kongresszust rendező bizottságnak legkésőbb szeptember 10-ig bejelenti és a két koronában megállapított részvételi díjat e határidőig beküldi. A t. gazdatiszt urak felkértenek, hogy a kongresszus napirendjére felvett kérdéseket előzetes megbeszélés tárgyává

tegyék s nézeteiket, véleményeiket, bárha azokat hírlapilag is közzétették, mégis a rendező bizottsággal közölni sziveskedjenek. — E kongresszuson résztvevők a vasuti utazásnál azon kedvezményben részesülnek, hogy az iroda által megszerezhető igazolvány alapján III-ad osztályú jeggyel II-od osztályon, II-od osztályú jeggyel első osztályon utazhatnak. Szintén az iroda közvetítésével 5 drb. kiállítási belépő jegyet kaphatnak egy forintért, valamint a tengeri aquariumba szóló belépőjegyek 30 kr. helyett 18 kr-ért. Az elszállásolást illetőleg, az iroda megkeresésre szivesen közvetít olesó és megfelelő lakást. A II. magyar gazdatiszti kongresszust illető minden közleményt vagy megkeresést: A magyar gazdatiszti kongresszust rendező bizottsághoz Budapesten IX. kerület, Lónyay-utca 7-ik szám alá kérjük beküldeni. A II-ik magyar gazdatiszti kongresszus rendező bizottsága: Bujanovics Sándor, elnök. Máday Izidor. Bálintffy Pál, al-elnökök.

Olesóbb lesz a bor — de csak az olasz, mivel Olaszországban rendkívül bő szüretre van kilátás, a minő már régóta nem volt. Azért a termelők tulakarván adni meglevő készleteiken, — a szicíliai (13 fokos) bort elvámolva 14—15 frért kínálják. Az új bor meg épen hallatlan olesónak ígérkezik.

Minő szőlőt termeljük? A filoxera által elpusztított szőlők felújítására vonatkozó 1896. V. t. cz. végrehajtását előmozdító miniszteri szakbizottság Budapesten legközelebb megállapította, hogy hegyvidékeken az illető borvidékek jellegének fentartása czéljából mely európai fajták telepíttessenek? Ezen megállapítás szerint a vidékünkön ültetendő szőlőfajták:

Szatmár vármegye területére: a) fehér bortermők: szerémi zöld, furmint, olasz rizling, bakator, erdei, járdovány, juh-fark, kövér szőlő. b) vörös bortermők: nagy burgundi, oportó, kék frankos, kadarka.

Szilágy vármegye területére: a) fehér bortermők közül: bakator, erdei, járdovány, juh-fark, kövér szőlő, mézes fehér, szerémi zöld, olasz rizling, furmint. b) vörös bortermők: nagy burgundi, oportó, kadarka.

Szerednye-vinnai borvidékre: a) fehér bortermők: furmint, olasz rizling, szerémi zöld, erdei, járdovány, rajnai rizling, zöld sylváni, zselenicza. b) vörös bortermők nem ajánlhatók.

Bereg vármegye területére: a) fehér bortermők: furmint, olasz rizling, szerémi zöld, erdei, járdovány, bakator. b) vörös bortermők nem ajánlhatók.

Ugocsa vármegye területére: bakator, erdei furmint, olasz rizling, szerémi zöld, járdovány. Vörös bortermők nem ajánlhatók.

Fontos ezeket tudni azon termelőknek, akik a bankkölesont igénybe akarják venni, minthogy ezen fajták megválasztása rájuk kötelező lesz.

Különfélék.

A lelkiismeret. Sátoralja-Ujhelyről írják a P. N.-nak: Hrabkóba nemrégiben több kivándorolt fiatal gazda érkezett vissza Amerikából, köztük Zahor József is, ki az újvilágban csinos vagyonhoz is jutott. Kézzel azután, hogy hazaérkezett, beleszerelt J. H. gazdának tizenkilenc esztendő leányába, a ki a falu egyik legelső szépsége. El is jegyezte a szép fiatal leányt s az esküvő hétfőre volt kitűzve. A násznép már

együtt volt a templom előtt s mindenki a boldogságtól sugárzó menyasszonyban gyönyörködött, amikor a vőlegény azzal a kijelentéssel, hogy hirtelen rosszul lett, eltávozott. És nem tért vissza többé a menyasszonyhoz, aki szőgyenében kétségbeesetten várt reá. A násznép elszéledt s a boldogtalan menyasszony, aki csaknem elvesztette az eszméletét, szintén hazatért. Otthon egy levelet talált, amelyben a vőlegény megindító szavakban bucsuzik el tőle. Nem tehetett másképen, mert ő már — házas. Kaliforniában érdekházaságra lépett egy meglehetősen öreg asszonnyal, akit eszerben hagyott. Tudja, hogy a menyasszonya igazán szereti s ez világgá kergeti őt, mert inkább meghal, semhogy menyasszonyát szerencsétlen-ségbe döntse. Hogy azonban hibáját némileg jóvátegye s szerelméről is bizonyosságot tegyen, tekintélyes hrabkói birtokát neki hagyta s csak arra kéri, hogy gondoljon rá s egy esztendőnél előbb ne menjen férjhez

Székely kivándorlás. A marosvásárhelyi kereskedelmi- és iparkamarának 1894. évi jelentésében szomorú adatokat találunk a székelyek kivándorlására vonatkozólag. A megelőző évek számadatai a székely kivándorlás fokozatos esökkenését mutatván, joggal remélni lehetett — mondja a jelentés, — hogy habár lassan is, ez az országos társadalmi baj el fog múlni, a midőn szomorúan kell meggyőződünk az ellenkezőről, mert az Oláhországba való kivándorlás az előbbi évek átlagának majdnem a kétszeresére emelkedett, miként arról tanúságot tesznek a kamara kerületét képező székelyföldnek keleti határszélén fekvő öt vámhivataltól nyert s a székely népmozgalmat feltűntető következő adatok:

	Kilépett.	Belépett.
1894-ben	35,466	30,140 — 5,326
1893-ban	20,489	17,909 — 2,780
1892-ben	24,081	21,280 — 2,801
1891-ben	24,317	21,331 — 2,986

Valóban megdöbbentők ezek az adatok annyival inkább, mert a székely kivándorlás a megelőző években, ha nem is a kívánt arányban, de mégis fokozatosan esökken, míg az 1894. évi kivándorlás 110%-al nagyobb az 1893. évinél. Ha meggondoljuk, hogy az utóbbi négy év alatt 13,693 székely hagyta el hazáját, csupán a kamara kerületének kilépő állomásain át, be kell látnunk azt, hogy itt gyökeres intézkedésekre és orvoslatra van szükség és, hogy a székelyek és a székelyföld érdekében minden lehető meg kell tenni.

Irodalom.

— **A Biblia és a Tudomány** című füzetes vállalatból megjelent a hatodik füzet. A fényes kiállítású, sok szép illusztrációval diszitett füzetben „A biblia és földrajz” czimvel egy hosszabb értekezés veszi kezdetét Dugovich Imre felelős szerkesztő tollából, a mely a biblia és a földrajz egy más-hoz való viszonyát tárgyazza. A derék vállalat, a mely köré a munkatársak csoportja sorakozik, megérdemli a pártolást. Ára egész évre (52 füzet) 20 forint, egy óra 1 frt. 70 kr. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, Gyár-utca 5.

Szerkesztői üzenetek.

H. J. Az „Audiatur” nem közölhetjük, mert a dolog érdemére nézve döntő fontosságú nem tartalmaz. Majd ha eldől az ügy.

S. J. Az első elbeszélés majd novemberben lesz időszerű. „A remete” — közölhető — alkalomadtával. A ballada is, némi változtatással, most kifejlése erőltetett. Kérülni kell az ellenkező végletet.

H. A. A nyári éj közölve lesz.

F. K. Nem rosszak, de nem is kiválóak. A három közül egynök talán megkegyelmezzünk.

Terményárak.

Termény métermázsánként	Szatmáron			
	frt	kr	frt	kr
Tiszta buza — — —	5	70	5	50
Kétszeres — — —	4	50	4	60
Rozs — — —	3	80	4	—
Árpa — — —	4	40	—	—
Zab — — —	3	10	3	20
Tengeri — — —	4	20	4	30
Kása — — —	4	20	4	30
Fehér paszuly — — —	—	—	—	—
Tarka — — —	—	—	—	—
Szilva — — —	—	—	—	—
„ füstölt — — —	—	—	—	—
Repeze — — —	—	—	—	—
Krumpli zsákja uj — —	60	—	—	50
Szalonna — — —	—	—	—	—

Vasuti menetrend.

— Érvényes 1896. május 1-től. —

1. Szatmárról indul:

Debreczenbe: 2:47 7:16 4:00 9:14

Királyházára: 7:25 12:02 6:26 12:21

2. Szatmára érkezik:

Debreczenből: 7:15 11:47 6:18 9:03

Királyházaról: 7:09 10:24 3:50 9:06

3. Szatmárról N.-Bányára

Indul: 6:43 7:30

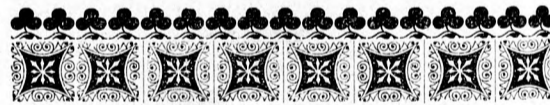
Érkezik: 10:03 10:41

4. N.-Bányáról Szatmára

Indul: 5:45 3:25

Érkezik: 8:56 6:38

Az éjjeli idő (este 602-től reggel 550-ig) a perczeket jelző számok aláhuzásával van kitüntetve.

Hirdetmény.

Eladók: 180 kisebb és nagyobb házak, 60 kisebb és nagyobb birtokok, 250 drb. különféle részvények, egy nagyobb fűszerüzlet berendezéssel.

Kerestetnek: több kisebb és nagyobb házak, több kisebb és nagyobb birtokok, több birtokbérletek.

Jelzálogkölesönöket amortizációra 1000 frttől feljebb gyorsan és olesón eszközlök.

Előleg nem fogadtatik el.

Lebonyolítok minden tisztességes ügyletet.

Mindezekről szives felvilágosítással szolgállok.

Lindenfeld Mór,

hat. eng. közvetítő irodája, Deáktér 18.
Lakás Báthory-utca 37.

Iroda nyitva délelőtt 9-től 12-ig,
délután 3-tól 6-ig.

